

3 (Sem-2/CBCS) PHI HG/RC 1

2023

PHILOSOPHY

Paper : PHI-HG/RC-2016

(Indian Philosophy)

(Honours Generic/Regular Course)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following as directed : 1×10=10

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

**(a) Who is the founder of Sāṃkhya
Philosophy?**

সাংখ্য দৰ্শনৰ প্ৰতিষ্ঠাতা কোন?

(b) What is Pramā?

প্ৰমা কি?

(2)

- (c) Give an example of Sāmānyalakṣaṇa Pratyakṣa.

সামান্য লক্ষণ প্রত্যক্ষৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

- (d) According to Buddhism, there are ten/eleven/twelve causes of suffering.

(Choose the correct option)

বৌদ্ধ দৰ্শন অনুসাৰে দুখৰ দহটা/এঘাৰটা/বাৰটা কাৰণ আছে।

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাচি উলিওৱা)

- (e) How many sources of knowledge are recognised by the Jaina Philosophy?

জৈন দৰ্শনে জ্ঞানৰ কিমানটা উৎস স্বীকাৰ কৰিছে?

- (f) Mention any one charge against Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ বিৰুদ্ধে থকা যি কোনো এটা অভিযোগ উল্লেখ কৰা।

- (g) Who is the last Tīrthaṅkara of Jainism?

জৈন দৰ্শনৰ শেষৰজন তীৰ্থংকৰ কোন?

(3)

- (h) Mention one point of difference between ordinary perception and extra-ordinary perception.

লৌকিক প্রত্যক্ষ আৰু অলৌকিক প্রত্যক্ষৰ মাজত এটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

- (i) Who is the author of *Brahma-Sūtra*?

‘ব্ৰহ্ম-সূত্র’ৰ ৰচক কোন?

- (j) Buddhism admits the existence of Soul. Is it true?

বৌদ্ধ দৰ্শনে আত্মাৰ অস্তিত্ব স্বীকাৰ কৰে। এইটো সত্যনে?

2. Answer the following questions in brief : $2 \times 5 = 10$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

- (a) Define Perception according to Gautama's *Nyāya-Sūtra*.

গৌতমৰ ‘ন্যায়-সূত্র’ অনুসৰি প্রত্যক্ষৰ সংজ্ঞা দিয়া।

- (b) Why is Rāmānuja's Vedānta known as Viśiṣṭādvaitavāda?

ৰামানুজৰ বেদান্তক কিয় বিশিষ্টাদ্বৈতবাদ বুলি জনা যায়?

(4)

- (c) What are the two stages of Brahman according to Śaṅkarācārya?

শংকৰাচাৰ্যৰ মতে ব্ৰহ্মৰ দুটা স্তৰ কি কি?

- (d) What is Comparison (Upamāna) in Nyāya Philosophy?

ন্যায় দৰ্শনত 'উপমান' বুলিলে কি বুজা?

- (e) State the first two propositions with concrete examples among the Seven-fold Propositions (Saptabhaṅginaya) of Jaina Philosophy.

জৈন দৰ্শনৰ 'সপ্তভংগীনয়'ৰ প্ৰথম দুটা বচন বাস্তৱ উদাহৰণেৰে সৈতে উল্লেখ কৰা।

3. Answer the following questions (any four) :

5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Write a short note on Plurality of Puruṣa of Sāṅkhya Philosophy.

সাংখ্য দৰ্শনৰ বহু পুৰুষবাদ তত্ত্বটোৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

A23/770

(Continued)

(5)

- (b) Explain briefly the Jaina theory of Syādvāda.

জৈন দৰ্শনৰ স্যাৎবাদ তত্ত্বটোৰ বিষয়ে চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

- (c) Write a note on Āstika-Nāstika dichotomy in Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ আস্তিক-নাস্তিক দ্বিধাকৰণৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা।

- (d) Distinguish between Avidyā and Adhyāsa.

অবিদ্যা আৰু অধ্যাসৰ মাজৰ পাৰ্থক্য নিৰূপণ কৰা।

- (e) Write a short note on the scope of Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ পৰিসৰ সম্পৰ্কে এটা চমু টোকা লিখা।

- (f) Briefly explain the Theory of Impermanence of Buddhism.

বৌদ্ধ দৰ্শনৰ অনিত্যবাদ বা ক্ষণিকবাদ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

A23/770

(Turn Over)

4. Answer the following questions (any four) :

10×4=40

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) Explain the common characteristics of Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Discuss the Jaina theory of Anekāntavāda.

জৈন দৰ্শনৰ অনেকান্তবাদ আলোচনা কৰা।

(c) Elucidate Śaṅkarācārya's conception of Brahman.

শংকৰাচাৰ্যৰ ব্ৰহ্মৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(d) Explain the nature of Jīva and Brahman after Rāmānuja's Vedānta.

ৰামানুজৰ বেদান্ত দৰ্শন অনুসাৰে জীৱ আৰু ব্ৰহ্মৰ প্ৰকৃতি ব্যাখ্যা কৰা।

(e) Write an essay on the development of Indian Philosophy.

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ বিকাশ সম্পৰ্কে এখনি ৰচনা লিখা।

(f) Discuss Sāṃkhya theory of Evolution.

সাংখ্য দৰ্শনৰ বিৱৰ্তনবাদ বা ক্ৰমবিকাশ তত্ত্ব আলোচনা কৰা।

(g) Explain the arguments for the existence of Prakṛti.

প্ৰকৃতিৰ অস্তিত্ব-সম্পৰ্কীয় যুক্তিসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

(h) What is Anumāna or Inference? What are the various kinds of inference according to Nyāya Philosophy? Discuss.

অনুমান কি? ন্যায় দৰ্শন অনুসাৰে অনুমানৰ বিভিন্ন ভাগসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।

★ ★ ★